

ASGP
AKADEMİK SOSYAL GÜVENLİK PLATFORMU

**DR.ÖĞR.ÜYESİ NAZLI SAĞLAM, IV. ÇALIŞTAY-IV. OTURUM:
BAKIM SİGORTASINDA BAKIM VEKALETİNİN ÖNEMİ: İsviçre
Örneği Üzerine Bir Tartışma**

Sunum PLaını

-
1. Sorunun Tespiti
 - 2.Yetişkinlerin Korunması Hukukuna Genel Bir Bakış
 3. İsviçre Yetişkinlerin Korunması Hukukunda Bakım Vekaleti
 4. Türk Hukukunda Ayırt Etme Gücünden Yoksun Yetişkinlerin Durumu
 5. Bakım Vekaleti Kurumunun Bir Bakım Sigortası Modeli Üzerindeki Etkisi
-

1. SORUNUN TECRİTİ

?AYIRT ETME GÜCÜNDEN YOKSUN SİGORTALILAR BAKIM SİGORTASINDAN SAĞLANAN HAKLARDAN NASIL YARARLANACAKLAR?

?VESAYET HUKUKU HÜKÜMLERİ BU NOKTADA BAKIM SİGORTASININ TEMEL İLKELERİ GÖZETİLDİĞİNDE YETERLİ OLUR MU?

?BAKIM VEKALETİ KURUMU AYIRT ETME GÜCÜNDEN YOKSUN SİGORTALILARIN BAKIM SİGORTASINDAN SAĞLANAN HAKLARINI KULLANMALARINDA ETKİN BİR ROL OYNAYABİLİR Mİ?

2. Yetişkinlerin Korunması Hukukuna Genel Bir Bakış

-Yetişkinlerin Korunması Hukuku
Kavramı

-Vesayet Hukukunun Klasik
Tedbirlerinde Revizyona Gidilerek
Yeni Bir Koruma Rejimine
Geçilmesinin Nedenleri:

-Kendi Kaderini Tayin
Etme Hakkı

-Aile Birliğinin
Güçlendirilmesi

3. İsviçre Yetişkinlerin Korunması Hukukunda Bakım Vekaleti

- İsviçre Medeni Kanununun aile hukuku kitabının vesayete ilişkin üçüncü kısmı 1 Ocak 2013 tarihinde «Yetişkinlerin Korunması» başlığı altında yeniden düzenlenmiştir.
- Yapılan değişiklikte amaçlanan; korunmaya muhtaç yetişkinlerin, mümkün olduğunca resmi müdahaleyle karşı karşıya bırakılmadan, gerektiğinde ailelerinin de desteği alınarak ihtiyaç duydukları bakım ve korunmaya kavuşturulmalarıdır.
- Bakım vekaleti, İsviçre Medeni Kanununda Art. 360-369 hükümleriyle düzenlenmiştir.
- Bakım vekaleti; fiil ehliyetine sahip bir kimsenin ileride ayırt etme gücünü kaybetmesi durumunda, kişisel bakım ve korumasını sağlayacak, malvarlığının yönetimini üstlenecek ve/veya kendisini hukuki işlemlerde temsil edecek gerçek veya tüzel bir kişiyi temsilci olarak tayin etmesidir (Art. 360 ZGB).

4. Türk Hukukunda Ayırt Etme Gücünden Yoksun Yetişkinlerin Durumu

- Türk Medeni Kanunu m.405 uyarınca; akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle işlerini göremeyen ve bakımı için kendisine sürekli yardım gereken ya da başkalarının güvenliğini tehlikeye sokan her ergin kısıtlanır.
- Bu sistem kişinin kendi kaderini tayin etme hakkı bakımından elverişsizdir.

? VEKALET SÖZLEŞMESİNİN «AYIRT ETME GÜCÜNÜN KAYBEDİLMESİ» ERTELEYİCİ ŞARTINA BAĞLANMASI SORUNA ÇÖZÜM GETİREREK BAKIM VEKALETİ BENZERİ BİR ETKİ YARATABİLİR Mİ?

5. Bakım Vekaleti Kurumunun Bir Bakım Sigortası Modeli Üzerindeki Etkisi

Bakım Sigortasında
Benimsenmesi
Gereken İlkeler:

1-Kendi Kaderini
Tayin Etme İlkesi

2-Aile Bakımının
Önemi ve
Desteklenmesi

ASGP
AKADEMİK SOSYAL GÜVENLİK PLATFORMU

Bakım Sigortasında Bakım Vekaleti Kurumu Aracılığıyla Kendi

Kaderini Tayin Etme İlkesinin Gerçekleştirilmesi ve Aile

Bakımının Güçlendirilmesi

yaşlı nüfusun 807 milyon 750 bin 254 kişi olduğu görülmektedir. Bu verilere göre dünya nüfusunun %10'u 65 yaş üstü yaşlı kişilerden oluşmaktadır. Japonya %30,1, İtalya %24,5 ve Finlandiya %23,6 yaşlı nüfus ile dünyanın en fazla yaşlı nüfusunu barındıran ülkeleridir. ABD %20,0, Avrupa Birliği %21,2 yaşlı nüfusa sahiptir. Türkiye ise %19,6 ile dünya ortalamasının üstüne çıktığı görülmektedir.

ortalamasının üstüne çıktığı görülmektedir

ASGP
AKADEMİK SOSYAL GÜVENLİK PLATFORMU

Bakım Sigortasında Bakım Vekaleti Kurumu Aracılığıyla Kendi Kaderini Tayin Etme İlkesinin Gerçekleştirilmesi ve Aile Bakımının Güçlendirilmesi

adından 65 yaş ve üzerindeki nüfus 2019 yılında 7 milyon 550 bin 727 kişi iken son beş yılda %20,7 artarak 2024 yılında 9 milyon 112 bin 298 kişiye ulaşmıştır. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ise 2019 yılında %9,1 iken, 2024 yılında %10,6'ya yükselmıştır (TÜİK

ASGP
AKADEMİK SOSYAL GÜVENLİK PLATFORMU

Bakım Sigortasında Bakım Vekaleti Kurumu Aracılığıyla Kendi Kaderini Tayin Etme İlkesinin Gerçekleştirilmesi ve Aile Bakımının Güçlendirilmesi

Yaşlılıkta Ayırt

**Etme
Gücünün
Kaybedilmesi
nin En Önemli
Nedeni:**

Alzheimer

Mevcut hukuk düzenimizde vesayeti gerektiren hallerden biri olarak düzenlenen akıl hastalığı ve akıl zayıflığı kısıtlama sebeplerinden biridir. (TMK m.405/1). Demans, alzheimer gibi yaşlılığa bağlı hastalıklar bu kapsamda değerlendirilebilir de bunların dışında kişinin ağır bir hastalığı sebebiyle de ayırt etme gücünün kaybı gündeme gelebilir. Ancak yaşlılıkta ayırt etme gücünün kaybedilmesi sonucu doğuran en önemli durumlardan biri demans ve demansın en sık rastlanan türü olan Alzheimer'dır.

ASGP
AKADEMİK SOSYAL GÜVENLİK PLATFORMU

Bakım Sigortasında Bakım Vekâlet Kurulmasıyla Yaşayan İnsanların Aracılığıyla Kendi Kaderini Tayin Etme İlkesinin Gerçekleştirilmesi ve Aile Bakımının Güçlendirilmesi

**Yaşlılıkta Ayırt
Etme Gücünün
Kaybedilmesinin
En Önemli Nedeni:
Alzheimer**

yükselmesi
beklenmektedir (Dünya
Sağlık Örgütü, 2023,
Dementia. [https://www.who.int/news-room/facts-in-pictures/detail/dementia.](https://www.who.int/news-room/facts-in-pictures/detail/dementia)).
2050 yılına kadar küresel
demans prevalansı ve
insidansında öngörülen
artışın %68'inin düşük ve
orta gelirli ülkelerde

ASGP
AKADEMİK SOSYAL GÜVENLİK PLATFORMU

istatistiki bilgiler bulunmaktadır.

Bakım Sigortasında Bakım Vekaleti Kurumu Aracılığıyla Kendi

Sağlık Bakanlığı (2020 yılı verileri): 300-600 bin arasında

Alzheimer hastası

Bakımının Güçlendirilmesi

Türk Nöroloji Derneğinin (Türk Nöroloji Derneği, 2023):
300 bin Alzheimer hastası

ASHB Alzheimer Çalıştayı-2015 (Aile ve Sosyal Hizmetler
Bakanlığı, 2015): 450 bin

Alzheimer Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü
(Sağlık Bakanlığı, 2023): 460 binden fazla Alzheimer
hastası

ASHB-2017 Demans Bakım Planı Modeli çalışmasında
(Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2017): 600.000

Alzheimer hastası

DEĞERLENDİRME

Bakım sigortasında hangi model benimsenirse benimsensin uzun süreli bakım hizmetlerinin kişinin kendi kaderini tayin edebilmesi ilkesi çerçevesinde, yaşamını mümkün olduğunda özerk ve bağımsız bir şekilde sürdürebilmesi amacı etrafında şekillendirilmesi önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra aile bakımının desteklenmesi ve hukuken tanınması da sürdürülebilir bir bakım sigortası için elzemdir.

DEĞERLENDİRME

Bakım sigortası sistemi, bakım ihtiyacını nakdi veya aynı yollarla karşılamayı hedeflemekte, bakım maliyetlerini karşılamak ve bakım hizmetlerine erişimi sağlamak amacını yerine getirmek üzere tasarlanmaktadır.

Bakım vekaleti ise, kişinin kendi bakımına ilişkin karar veremediği durumlarda onun menfaatlerini korumak amacıyla bakım sigortasından sağlanacak yardımlardan ayırt etme gücüne sahipken belirleyeceği koşullarda ve yine bu dönemde atayacağı temsilci aracılığıyla yararlanma, hukuki temsil ve destek sağlar.

DEĞERLENDİRME

Kendi kaderini tayin etme ilkesinin yerine getirilmesini sağlayabilecek bakım vekaleti aynı zamanda aile bakımının güçlendirilmesine de zemin hazırlayacaktır. Zira aile bireylerinin yıpratıcı usuli işlemlere gerek kalmadan önceden verilen bakım vekaleti sayesinde bakıma muhtaç sigortalının şahsi bakımı, malvarlığı yönetimi ve hukuki temsili konusunda yetkili kılınması aile birliğinin pekiştirilmesine ve dolayısıyla aile içi dayanışmanın güçlendirilmesine yardımcı olacaktır.

DEĞERLENDİRME

Bakım vekaletinin verilmesiyle salt sigorta yardımlarından yararlanma değil aynı zamanda söz konusu yardımların denetlenerek bakıma muhtaç yaşlının muhtaçlık durumunun iyileştirilmesi ve haklarının gözetilmesi ile yaşlı istismarının önlenmesi açısından da faydalı olacaktır.

Alzheimer's Association, Alzheimer's disease facts and figures. *Alzheimers Dement*, 20(5), 2024, 1-149. <https://www.alz.org/media/Documents/alzheimers-facts-and-figures.pdf>,

Aslı Açıkgöz, *Dar Anlamda Vesayeti Gerektiren Hâller ve Vesayet Altına Almanın İşlem Ehliyeti Bakımından Sonuçları* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017).

Cemil Güner, *Milletlerarası Özel Hukukta Yetişkinlerin Korunması Bağlamında Vesâyet, Kısıtlılık ve Kayyım* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022).

Cevdet Yavuz vd., *Yeni Vesayet Hukukuna Doğru: Yetişkinlerin Korunması Hukuku (İsviçre Örneği)* (İstanbul: Beta Yayınevi, 2017).

Michel Hopf, Neues Erwachsenenschutzrecht Und Vorsorgeauftrag, *ST 3/13 S. 145*, 145-150.

Rolf Kuhn/Marjolaine Jakob, Der Vorsorgeauftrag nach dem neuen Erwachsenenschutzrecht: Ein Überblick und einige Gedanken, *TREX 2013 S. 106*.

Şen, Bülent, Türkiye'de Alzheimer Hastalığı Mevcut Durumu ve Gelecek Projeksiyonları, *Journal of History School*, 74, 2025, 724-756.

Türkiye İstatistik Kurumu-TÜİK, İstatistiklerle Yaşlılar 2023, 2024. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İstatistiklerle-Yaslılar-2023-53710>.

World Health Organization-WHO, Dementia, 2023, <https://www.who.int/news-room/facts-in-pictures/detail/dementia>.

ASGP
AKADEMİK SOSYAL GÜVENLİK PLATFORMU

TEŞEKKÜRLER

İletişim
nazli.saglam@bozok.edu.tr